

АНАЛІЗ ПРАВОВОЇ ОСНОВИ ТА ПІДСТАВ ЗУПИНКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Коломоєць Олександр Анатолійович
здобувач вищої освіти 3-го курсу ФФППД
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Плахотний Артем Павлович
Старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
підполковник поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Співробітники поліції, які виконують свої службові обов'язки, щодня стикаються з ситуаціями, небезпечними для життя і здоров'я [1]. Так, зупинка транспортного засобу часто є об'єктом конфліктів між водіями та поліцейськими. Такий стан речей не змінився навіть після запровадження в Україні воєнного стану. Однією з найважливіших складових правової основи, а також найчастішим предметом конфліктів щодо зупинки транспортного засобу в умовах воєнного стану є забезпечення прав та свобод водіїв. Проте такі обмеження не можуть бути застосовані без певних законних підстав.

Тому в Україні було створено низку нормативних актів, що регламентують такі обмеження, зокрема Закон України «Про правовий режим воєнного стану» та Укази Президента України «Про введення надзвичайного стану в окремих регіонах України» та «Про введення воєнного стану в Україні». Що ж стосується зупинки транспортного засобу (далі ТЗ), то найголовнішим актом, яким керуються поліцейські, у тому числі під час застосування превентивних заходів (одним з яких є зупинка ТЗ), є Закон України (далі ЗУ) «Про Національну поліцію».

Статтею 35 цього Закону передбачено 11 підстав для зупинки ТЗ, зокрема: якщо водій порушив Правила дорожнього руху (далі ПДР); якщо є очевидні ознаки, що свідчать про несправність ТЗ; якщо ТЗ перебуває в розшуку тощо [2]. Проте, після повномасштабного вторгнення, до закону було внесено певні зміни, зокрема було додано ще одну підставу для зупинки ТЗ: 11) якщо є наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених [3].

Окрім цього, пунктом 10 Постанови Кабінету Міністрів України (далі КМУ) «Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану» окрім підстав, зазначених в ЗУ «Про Національну поліцію», поліцейському надано повноваження зупиняти транспортний засіб у разі його проїзду через блокпости та контрольні пункти в'їзду-виїзду [4].

У разі зупинки транспортного засобу в умовах воєнного стану, згідно з пунктом 2.4. ПДР водій зобов'язаний пред'явити водійське посвідчення та інші документи, що перелічені у п. 2.1. ПДР. Окрім цього, водій зобов'язаний дати можливість оглянути транспортний засіб відповідно до законодавства за наявності на те законних підстав [5]. Це зроблено для того, щоб виявити, наприклад, незаконне перевезення зброї, вибухових речовин, що у подальшому можуть бути застосовані проти самих же

поліцейських, інших силових структур в Україні або навіть проти цивільного населення.

Правова основа зупинки транспортного засобу в умовах воєнного стану включає в себе і механізми захисту прав водіїв та інших учасників дорожнього руху від неправомірних дій з боку влади та правоохоронних органів. Зокрема, відповідно до законодавства, водії та інші учасники дорожнього руху мають право на захист своїх прав та свобод, включаючи право на правову допомогу та консультації, а також право на оскарження рішення поліцейського у порядку та протягом строку, визначеного ст. ст. 288 та 289 КУпАП відповідно [6].

Узагалі, можна зазначити, що правова основа зупинки транспортного засобу в умовах воєнного стану є важливою складовою у забезпеченні безпеки дорожнього руху та безпеки держави в цілому. Дотримання таких правил як з боку посадових осіб, уповноважених на зупинку, так і самими водіями дозволить ефективніше протидіяти ворогу «всередині», наприклад сплячим ДРГ, що представляють неабияку загрозу державній безпеці. Тому важливо також забезпечити належну підготовку поліцейських до можливих надзвичайних ситуацій, включаючи тренування з тактики, використання спеціального обладнання та комунікаційних засобів, а також підвищення рівня професійної підготовки [7].

Список використаних джерел:

1. Смілянець Є.І., Плахотний А.П. АНАЛІЗ ЗУПИНКИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ПРАЦІВНИКАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ. Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Kyiv, Ukraine. 881 p. 2023. p. 807.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
3. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України № 2123-IX від 15.03.2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: Постанова КМУ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1456-2021-%D0%BF#Text>
5. Про правила дорожнього руху: Постанова КМУ від 10.10.2001р. № 1306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. від 07.12.1984 № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
7. Хода О.С., Плахотний А.П. ДОДАТКОВІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Kyiv, Ukraine. 881 p. 2023. p. 877.